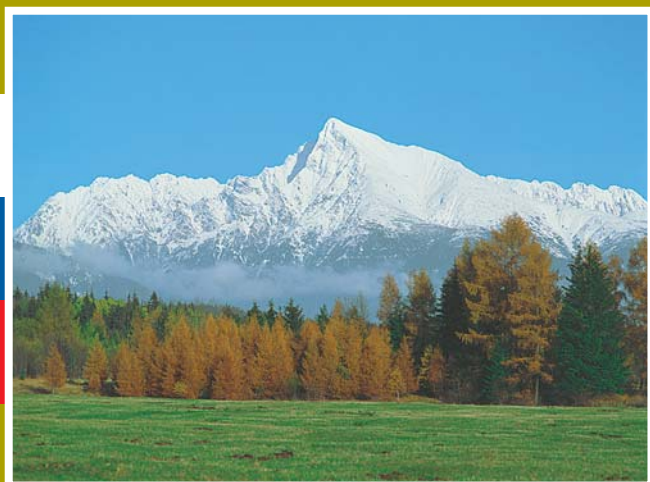

**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2009**

**Slovenská agentúra
životného prostredia**

Požiar je každé nežiadúce horenie, pri ktorom vznikajú škody na majetku, životnom prostredí alebo ktorého následkom je usmrtená alebo zranená fyzická osoba alebo uhynuté zviera; požiar je tiež nežiadúce horenie, pri ktorom sú ohrozené životy alebo zdravie fyzických osôb, zvieratá, majetok alebo životné prostredie.

§ 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi

• HAVÁRIE A ŽIVELNÉ POHROMY

Havarijné zhoršenie kvality vôd

V roku 2009 podľa štatistík SIŽP bolo zaznamenaných 103 mimoriadnych zhoršení vôd (MZV) – počet udalostí zostal približne na rovnakej úrovni ako minulý rok. Z evidovaných udalostí bolo 50 prípadov na povrchových vodách a v 53 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Tabuľka 199. Mimoriadne zhoršenia alebo ohrozenia kvality vôd (MZV,MOV) v SR v rokoch 1994-2009

Rok	Počet evidovaných MZV SIŽP	Mimoriadne zhoršenie vôd (MZV)					
		Povrchových			Podzemných		
		Celkový počet	Vodárenské toky a nádrže	Hraničné toky	Celkový počet	Znečistenie	Ohrozenie
1994	121	82	5	7	39	10	29
1996	117	71	1	10	46	7	39
1998	117	66	2	1	51	10	41
2000	82	55	2	9	27	3	24
2001	71	46	1	4	25	1	24
2002	127	87	1	6	40	5	35
2003	176	134	2	3	42	0	42
2004	137	89	1	10	48	11	37
2005	119	66	2	5	53	2	51
2006	151	94	0	3	57	6	51
2007	157	97	1	4	60	4	56
2008	102	49	0	6	53	4	49
2009	103	50	1	3	53	7	46

Zdroj: SIŽP

Z hľadiska druhu nebezpečných látok (NBL) sa na zhoršení kvality vôd najväčšou mierou aj v roku 2009 podieľali ropné látky, a to až v 65 prípadoch (63,1 %), odpadové vody v 17 prípadoch (16,5 %) a v 1 prípade (1 %) nebola zistená znečisťujúca látka. V menšom počte majú na MZV podiel aj exkrementy hospodárskych zvierat, nerozpustné látky, a iné toxické látky.

V roku 2009 nedošlo k žiadnemu mimoriadnemu zhoršeniu vôd v dôsledku znečistenia mimo územia SR. Na MZV sa stabilne značným percentom podieľajú nezistení pôvodcovia (22,2 %) a tzv. cudzie organizácie (11,1 %).

PRÍČINY A DÔSLEDKY STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Tabuľka 200. Vývoj v počte MZV podľa druhu látok škodiacich vodám (LŠV) v rokoch 1994 - 2009

Druh látok škodiacich vodám	1994	1996	1998	2001	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ropné látky	63	69	61	40	59	70	63	69	76	65	65
Žieraviny	3	5	3	2	3	1	0	3	4	2	0
Pesticídy	1	1	3	0	0	3	0	2	0	0	0
Exkrementy hospodárskych zvierat	9	14	3	4	21	15	14	14	12	7	2
Silážne šťavy	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Priemyselné hnojivá	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Iné toxické látky	5	1	0	5	3	0	4	4	5	2	1
Nerozpustné látky	4	4	7	2	11	3	4	3	3	2	2
Odpadové vody	6	6	17	10	35	20	10	28	24	15	17
Iné látky	13	9	6	1	7	10	8	6	7	3	1
Látky škodiacie vodám u ktorých sa šetrením nepodarilo zistiť druh	17	7	17	7	35	14	10	22	24	6	1

Zdroj: SIŽP

Tabuľka 201. Prehľad o MZV vzniknutých mimo územia SR, spôsobených cudzími organizáciami, resp. s nezisteným pôvodcom v rokoch 1994-2009

Rok	MZV spôsobené alebo vzniknuté (počet)					
	Mimo územia SR		Cudzími organizáciami		Nezisteným pôvodcom	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
1994	2	1,7	2	1,7	44	36,4
1996	3	2,6	3	2,6	23	19,7
1998	0	0	7	6	28	23,9
2000	5	6,1	1	1,2	28	34,1
2001	0	0	3	4,2	16	22,5
2002	1	0,7	4	3,1	35	27,5
2003	2	1,1	8	4,5	52	29,5
2004	7	5,1	8	5,8	36	26,3
2005	3	2,5	15	12,6	33	27,7
2006	1	0,6	13	8,6	46	30,5
2007	0	0	17	10,8	48	30,6
2008	1	0,9	8	7,8	18	17,6
2009	0	0	11	11,1	22	22,2

Zdroj: SIŽP

Tabuľka 202. Prehľad najzávažnejších MZV spôsobených v roku 2009

Rok	Dátum	Miesto vzniku, objekt	Príčina vzniku havárie	Následky havárie
2009	18.1.2009	Vozovka v k.ú. Hubová - ľavý breh toku Váhu	Dopravná nehoda kamiónu, pri ktorej bola poškodená palivová nádrž z ktorej uniklo asi 150 l motorovej nafty	Znečistenie pôdy a rieky Váh na hranici CHVO Veľká Fatra
	14.9.2009	Železničný zvršok v k.ú. Pašková - Kunová Teplica	Poškodenie palivovej nádrže rušňa uvoľnenými plechmi na mostnej konštrukcii (spôsobené neznámou osobou)	Motorová nafta v množstve asi 4 000 litrov unikla v úseku cca 400 m do koľajového lôžka. Vodný tok Štítnik nebol znečistený

Zdroj: SIŽP

Najčastejšou príčinou vzniku MZV v roku 2009, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, bol ľudský faktor a nevyhovujúci technický stav zariadenia, resp. objektu, v ktorom sa používali nebezpečné látky. Vysoký počet MZV až 30,6 % bolo spôsobených dopravou a prepravou - cestnou (26) a železničnou (6).

Tabuľka 203. Prehľad o príčinách vzniku MZV evidovaných SIŽP v rokoch 1998-2009

MZV podľa príčiny ich vzniku												
Rok	Ľudský faktor	Nevyhovujúci stav zariadenia v dôsledku			Mimoriadna udalosť		Poveternostné vplyvy	Doprava a preprava		MZV vzniklo mimo územia SR	Iná	Nezistená
		nedostatočnej údržby a náhradných dielov	nevhodného technického riešenia	nedostatočnej kapacity skl. objektu	požiar	výbuch		doprava	preprava LŠV			
1998	29	10	4	1	0	1	1	24	9	0	15	23
2000	14	7	5	1	0	1	3	11	1	5	14	19
2001	15	4	9	1	0	1	0	9	1	0	18	0
2002	17	8	11	6	1	0	5	28	6	0	21	24
2003	43	14	12	3	1	3	12	28	2	2	19	37
2004	16	9	8	4	3	0	5	19	2	7	37	27
2005	21	6	13	5	2	0	1	40	5	3	7	16
2006	30	7	13	5	2	2	4	38	6	1	20	23
2007	32	5	12	6	0	4	3	50	4	0	10	31
2008	10	10	9	2	1	2	2	38	6	1	10	12
2009	13	10	3	1	1	1	1	27	5	0	24	15

Zdroj: SIŽP

Havarijné zhoršenie kvality ovzdušia

V roku 2009, rovnako ako v roku 2008, nebola na Útvare inšpekcie ochrany ovzdušia SIŽP zaevidovaná žiadna udalosť vedúca k zhoršeniu kvality ovzdušia.

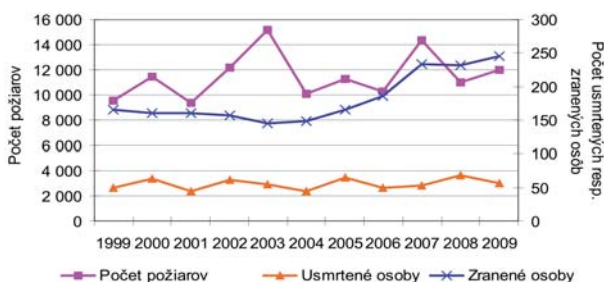
Požiarovosť

V roku 2009 bolo v SR zdokumentovaných 11 991 požiarov, pri ktorých bolo usmrtených 56 osôb a 245 bolo zranených, čo predstavuje najvyšší počet zranených osôb v období rokov 1999-2009. Priame materiálne škody dosiahli 38 761,3 tis. eur, pričom výška uchránených hodnôt bola vycislená na 226 473,1 tis. eur.

Z hľadiska škôd vzniknutých požiarimi v jednotlivých odvetviach národného hospodárstva **najviac požiarov vzniklo opäť v bytovom hospodárstve** - 1 932, pri ktorých bolo usmrtených 33 a zranených 155 osôb. Priame hmotné škody dosiahli hodnotu 6 767,3 mil. eur. Na druhom mieste sa v požiarnej štatistike z hľadiska počtu vzniknutých požiarov umiestnilo **poľnohospodárstvo** s 1 798 požiarimi s priamymi materiálnymi škodami 1 645 mil. eur, pri ktorých nebola usmrtená žiadna osoba a 5 bolo zranených. Najnižší počet požiarov bol opakovane zaznamenaný v sektore **obchodu**, kde bol počet požiarov 135 s priamymi hmotnými škodami 2 432,1 mil. eur.

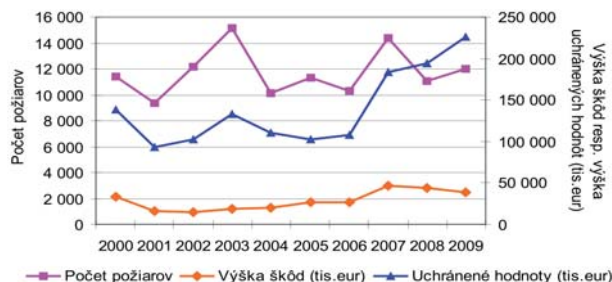
Z hľadiska územnosprávneho členenia, **najviac požiarov** vzniklo v roku 2009 v Košickom kraji (2 336) a **najmenej** v Trnavskom kraji (1 099). **Najvyššie škody** v dôsledku požiarovosti vznikli v Košickom kraji (7 671,5 tis. eur) a **najmenšie** v Trenčianskom kraji (2 704,5 tis. eur).

Graf 186. Vzťah medzi počtom požiarov a počtom usmrtených, resp. zranených osôb v rokoch 1999-2009

Zdroj: P HaZZ MV SR

Graf 187. Vzťah medzi počtom požiarov a výškou škôd, resp. výškou uchránených hodnôt v rokoch 1999-2009

Zdroj: P HaZZ MV SR

Tabuľka 204. Požiarovosť v prírodnom prostredí

Rok	Prírodné prostredie, z toho:	Počet požiarov	Škoda (tis. eur)	Usmrtení	Zranení
2009	obilie na koreni	7	18,5	0	0
	stohy slamy a slama pri stohovaní	116	362,9	0	0
	stohy krmovín	15	51,8	0	0
	slama na poli a strnisko	187	18,6	0	1
	zber krmovín na poli	111	1,7	0	0
	trávnatý porast a úhor	2 827	267,0	2	3
	medza a násypy	190	7,9	0	0
	sad, park, záhrada a vinohrad	255	73,0	1	0
	lesy a kosodrevina	347	709,4	0	1
	priestory kempingov	1	0,0	0	0
	iné	411	342,2	0	10

Zdroj: P HaZZ MV SR

Povodne

V roku 2009 celkovo bolo povodňami postihnutých 165 obcí a miest, kde bolo zaplavených 2 618 obytných domov (pivnice, suterény). Ďalej bolo zaplavených 86 administratívnych budov, škôl a zdravotníckych zariadení, 177 závodov, skladov a prevádzok, 162 vodných zdrojov, 5 028,3 ha poľnohospodárskej pôdy, 204,3 ha lesnej pôdy a 440,806 ha intravilánov obcí a miest. Povodňami bolo poškodených 929,2 km vodovodných sietí, 643 km kanalizačných sietí, 37,2 km brehového opevnenia, 688,05 km ochranných hrádzi, 39 poškodených stupňov, hatí, kaskád. Následkami povodní bolo postihnutých celkom 6 998 obyvateľov, z toho muselo byť evakuovaných 271 osôb.

Celkové náklady a škody spôsobené povodňami v roku 2009 boli vyčíslené na 11,309 mil. eur, z toho náklady na povodňové zabezpečovacie práce boli vyčíslené na 1,591 mil. eur a náklady na povodňové záchranné práce na 1,301 mil. eur.

Na majetku spolu vznikli škody vo výške 8,417 mil. eur, z toho škody na majetku štátu boli 2,480 mil. eur, na majetku obyvateľov 1,693 mil. eur, na majetku obcí 2,948 mil. eur a vyšších územných celkov 0,425 mil. eur, na majetku iných subjektov boli škody 0,868 mil. eur.

Hlavným cieľom projektu POVAPSYS je zlepšenie kvality života obyvateľstva Slovenska, najmä v povodňami ohrozených oblastiach pomocou nástroja, ktorý prostredníctvom hydrometeorologických informácií, predpovedí, varovaní a výstrah pomôže výraznejšie znížiť škody spôsobené povodňami, predovšetkým ujmy na zdraví a straty na životoch občanov.

Dosiahnutie spomínaného cieľa predpokladá SHMÚ vybudovaním integrovaného, v maximálne možnej miere automatizovaného, povodňového predpovedného a varovného systému pripraveného aj v budúcnosti postupne prijímať nové technológie, metódy a výsledky zodpovedajúcich výskumných aktivít.

V januári 2008 sa začali realizovať práce na transpozícii **smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík** do zákona č. 666/2004 Z.z. o ochrane pred povodňami a následne do všeobecne záväzných právnych predpisov vyplývajúcich zo zákona č. 666/2004 Z.z.

Cieľom tejto smernice je ustanoviť rámec na hodnotenie a manažment povodňových rizík s cieľom znížiť nepriaznivé dôsledky na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť spojené s povodňami v Spoločenstve.

Podkladom na spracovanie plánov manažmentu povodňových rizík je vytvorenie máp povodňového ohrozenia a povodňového rizika. Mapy povodňových rizík budú dôležité pri organizovaní záchranných prác a ich prehodnocovanie a aktualizácia bude v 6 – ročných cykloch. Plány povodňových rizík by sa mali stať súčasťou vodných plánov a záväzným dokumentom aj pre územné plánovanie.

Tabuľka 205. Následky povodní za obdobie rokov 2003–2009

Rok	Počet povodňou postihnutých sídiel	Zaplavené územia (ha)	Škody pri povodniach (mil. eur)	Náklady (mil. eur)		Náklady a škody celkom (mil. eur)
				Záchranné práce	Zabezpečovacie práce	
2003	41	744	1,43	0,19	0,14	1,76
2004	333	13 717	34,91	1,23	3,42	39,56
2005	237	9 237	24,03	2,24	2,67	28,94
2006	512	30 730	47,90	5,98	6,42	60,30
2007	60	339	2,49	0,30	0,21	3,00
2008	188	3 570	39,75	3,59	2,51	45,85
2009	165	6 867	8,41	1,59	1,30	11,30

Zdroj: MP SR, MŽP SR, VÚVH